

Příloha č. 4.5. – Co je informace? Přenos a příjem informace 2. hodina (shrnutí pro žáky)

Historie (epochy) mezilidské komunikace

V současnosti je komunikace mezi lidmi ovlivněna moderními technologiemi (internet, mobilní telefon, televize). Tyto technologie umožňují nové způsoby dálkové komunikace, umožňují lehce překonávat čas a prostor. Zatímco v minulosti a není tomu zas tak dávno, byli informace vzácné a vyměňovali si je jen ti nejmočnější nebo nejbohatší, potýkáme se v současné době naopak s „přeinformovaností“ a dělá nám problém filtrovat, které informace jsou pro nás důležité. Ještě před cca 170 lety neexistovala fotografie, před 600 lety byl vynalezen knihtisk, první noviny se začínají objevovat v 17. stol., noviny pro masu se rozšiřují až v 19. století, stejně tak telegraf.

Melvin DeFleur a Sandra Ballová-Rokeachová (1996) rozlišili několik historických epoch dle převažujícího způsobu komunikace:

- epocha znamení a signálů – vrozené instinktivní reakce, naučené komunikační chování
- epocha mluvení a jazyka – odhaduje se, že před cca 35 tisíci lety lidé již mezi sebou dokázali komunikovat prostřednictvím řeči (artikulovaný zvukový projev), jazyk je systém kódů sloužící ke komunikaci
- epocha psaní – před 5 tisíci lety (klínové písmo v Mezopotámii),
- epocha tisku – od poloviny 15. století (Johannes Guttenberg vynalezl mechanický knihtisk),
- epocha masové komunikace (počátek 19. stol. – masový tisk, telegraf, telefon, poč. 20. stol. – film, TV, rozhlas atd.)

Ve své teorii tvrdí DeFleur a Ballová-Rokeachová, že stará média (zprostředkovatelé komunikace) stále existují, nová jen absorbují ty staré. V současnosti se hovoří o tzv. „nových médiích“ – šíření a sdílení informací především prostřednictvím internetu (webového zpravodajství, on-line sociálních sítí, webových stránek). Říká se, že nová média lidem umožňují žít v médiích. Prostřednictvím sociálních sítí, diskuzemi pod novinovými články, sdílením se spolupodílejí na vytváření informací.

Zkreslení informace

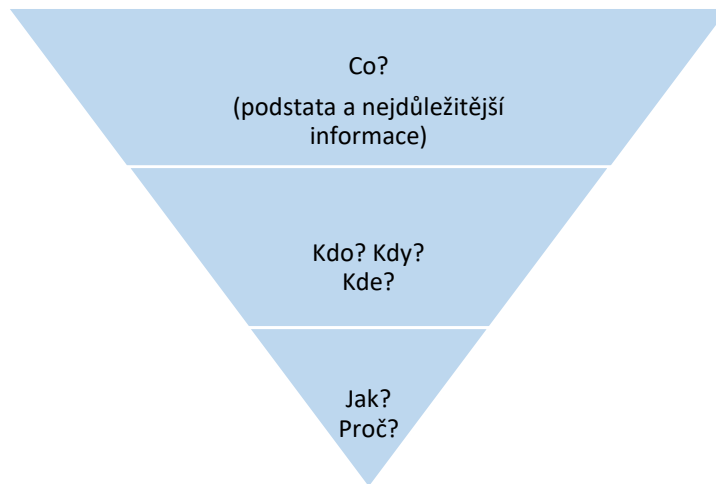
Pokud chceme nějakou informaci o události úspěšně (objektivně) předat, tj. předat ji posluchači, tak jak se doopravdy stala, je třeba snažit se zabránit zkreslení informace. A to jak zkreslení způsobené šumem z okolí, tak zkreslení, které můžeme způsobit sami.

Záměrné zkreslení informace = lež, manipulace, dezinformování, infotainment (zezábavnění informace, propojení informace s příběhem nebo emocí, aby čtenáře či posluchače zaujala), hoax, fake news

Nezáměrné zkreslení informace = přeberu něco, co je nepravdivé, neověřím si původ informace, omyl, chyba, konfirmační zkreslení

Konfirmační zkreslení je sociálně-psychologický pojem, který popisuje tendenci člověka upřednostňovat ty informace, interpretace a vzpomínky, které podporují jeho vlastní názor, jeho vidění světa a naopak ignorovat nebo podceňovat ty, které jsou v rozporu s jeho přesvědčením nebo pohledem na věc.

Aby novináři zabránili zkreslování informací, používají ustálený soubor otázek, na které se snaží odpovědět co nejpřesněji, když vytvářejí zprávu, článek či reportáž.

Zdroje:

- DEFLEUR, Melvin L. a Sandra J. BALL-ROKEACH. *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-420-9.
- NUTIL, Petr. *Média, lži a příliš rychlý mozek: průvodce postpravdivým světem*. Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0716-2.
- POSPÍŠIL, Jan – ZÁVODNÁ, Lucie Sára (2009): *Mediální výchova*. Kralice na Hané: Computer Media.

Zpětná vazba pro žáky:

- Jaké jsou výhody předávání informací pouze prostřednictvím ústní formy mezi lidmi? Jaké jsou nevýhody?
- Jaký rozdíl je mezi tím, pokud předávám informaci o události, kterou jsem zažil/a, a pokud předávám informaci o události, kterou mi někdo sdělil?

